

”Ur energi- och klimatrådgivarens dagbok”

Den nionde mars 2023: ”I går ringde en äldre kvinna till mig som behövde hjälp med energianvändningen i sitt gamla hus. Elanvändningen hade ökat med närmare 25 procent jämfört med förra året och hon kunde inte förstå varför. Hon hoppades verkligen att jag kunde hjälpa henne lösa ’el-mysteriet’. Jag frågade om hon hade en SUPERMÄTARE installerad men det hade hon inte. För mig återstod det bara att tillsammans med henne gå igenom husets olika delar, rum för rum, och försöka gissa vad den extra energin kunde ha använts till. Jag frågade om hon hade gjort några förändringar i sitt hushåll, installerat nya elektriska apparater, förändrat något i sitt beteende, gjort några renoveringar? Kanske hade hon fått gäster som stannade en längre tid hos henne eller hade hon skaffat sig nya fritidsintressen som exempelvis exotiska akvariefiskar? Använde hon möjligen en ”forntida” infravärme på sin altan? Glömde hon stänga av handdukstorken eller golvvärmen i badrummet på sommaren? För varje fråga jag ställde fick jag ett tydligt NEJ till svar. Vi kunde inte hitta orsaken till hennes ökande energianvändning. Jag kände mig både maktlös och frustrerad. Tänk om hon ändå hade haft en SUPERMÄTARE hemma. Med några knapptryckningar skulle vi kunna förstå varför hennes elanvändning blev så mycket högre på ett år.”

Tillbaka till nutid. Förra året kom Boverket till slutsatsen att installation av individuella mätare för värme, tappvarmvatten och kyla vid uppförande av nya byggnader samt vid ombyggnation inte ska krävas, eftersom det skulle innebära olönsamma investeringar för många byggherrar och fastighetsägare. Mycket tyder på att verket kommer till liknande slutsats även gällande befintlig bebyggelse.

Att medvetandegöra energianvändningen hos gemene man genom visualisering bör nog bringa vinster, om inte alltid rent ekonomiska så åtminstone miljömässiga. Förvisso har vi människor olika försvarsmekanismer som aktiveras av vår något bekväma natur. Visst händer det, efter tidigare tappra försök till förändringar i våra liv, att vi faller tillbaka i gamla vanor i vår vardag. Visualisering av energin kanske inte alla gånger ger permanenta förändringar även hos de som testat någon form av energidisply. Men min envisa miljörost säger mig att all kunskap förpliktat och leder, om än ibland långsamt, till förbättringar.

Om vi känner till hur mycket nytta vår mer genomtänkta energianvändning kan göra för vår fina planet kan vi inte längre blunda för energislöseriet. Att hamna i gamla vanor

blir inte längre lika lätt. För hundra år sedan var det naturligt att göra sig av med sitt hushållsavfall i ett vattendrag i tron att det är borta, eftersom det inte syntes. I dag är det absurt, vi vet bättre. Och många av våra energivanor i dag kommer gå samma öde tillmötes, de kommer strida mot allt sunt förnuft, kanske redan om tio år.

Därför hoppas jag att vi alla i snar framtid kommer ha en SUPERMÄTARE installerad i våra hem. Eller vad sägs om en MINIMÄTARE, lika smidig som ett armbandsur? En apparat som enkelt visar oss hur mycket nytta våra besparade kWh kan göra för miljön. Som ”berättar” hur bra vi ligger till i jämförelse med våra närmaste grannar eller den genomsnittliga medborgaren i Ungern, Irland eller Tanzania.

Tänk om min SUPERMÄTARE visar att en grads temperatursänkning i min bostad bidrar till att behovet av kolkraften globalt minskar med ett antal procent eller att fem minuters kortare dusch kan hjälpa elva klimatflyktingar från att behöva lämna sina hem för ett drägligare liv i ett främmande land. Tror du då att jag väljer den högre temperaturen i bostaden eller en längre dusch? Tveksamt.

Som Energi- och klimatrådgivare välkomnar jag en sådan visualisering av energianvändningen. Alla borde ges möjligheten att känna till hur ens energikonsumtion ser ut och hur stor påverkan den har för klimatet. Den äldre kvinnan skulle inte ens behöva ringa mig. Hennes energianvändning skulle vara 25 procent lägre jämfört med året innan hon fick sin SUPERMÄTARE installerad.

Joanna Weiss
Energirådgivarna

